„NOUVELLES BIELORUSSIENNES“ — SUPPLEMENT A „SYNDICALISME“ DU 25 JANVIER 1946

БЕЛАРУСКІЯ НАВІНЫ

BIELARUSKIJA NAVINY

Адрыс Радакцыі і Адміністрацыі:
11 bis, Rue Roquépine. PARIS (8).

ГОД II. — ПАРЫЖ. 25 СТУДЗЕНЯ 1946. — № 1.

Міжнародны парлямэнт

10-га гэтага месяца ў Лёндане ўрачыста было адчынена англійскім прэм'ерам Этлі першае пленарнае наседжаньне прадстаўнікоў Саюзных народаў, у якім бяруць ўдзел 51 дзяржаваў, а ў тым ліку і Савецкая Беларусь.

На гэтым зьезьдзе, ці як яго амаль уся францускае і ангельская прэса называе «Парлямэнтам Саюзых Дзяржаў», бярэць удзел каля двух сотняў упаўнаважаных дэлегатаў і каля 2 тысяч розных дарадчыкаў ды дапамаговага тэхнічнага пэрсаналу. Якбы мы не назвалі гэты зьезд — «Міжнародным Парлямэнтам» ці якось накшай, у гісторыі ён павінен адгуляць вялічэзную ролю, бо перад ім стаяць найважнейшыя пытаньні міжнароднага значэньня, якія павінны вырашыць будучы лёс цэлага сьвету.

Адным з найгалаўнейшых такіх пытаньняў перад зьездам стаіць праблема: ў які спосаб пагадзіць інтарэсы паасобных дзяржаў і якім чынам забясьпечыць доўгатрывалы спакой у сьвеце?

Да гэтага часу падгатоўкай для разьвязаньня найважнейшых праблемаў ў гэтым сэнсе займаліся так званыя вялікія — часамі «тройкі», ,часамі «пяцёркі».

Адбылося некулькі такіх канфэрэнцыяў.

Найменш удалая зь іх была лёнданская канфэрэнцыя «пяцёх вялікіх» міністраў замежных спраў, якая сваім праваламі настолькі была завастрыла суадносіны між СССР з аднаго боку і англасаксонскім сьветам з другога, што агульная грамадзкая апінія, схілялася верыць у магчымасьць на'т ваеннага канфлікту між нядаўнымі найвялікшымі саюзьнікамі.

Напружанасьць у савецка-англосаксонскіх адносінах была асабліва завастрылася па выступе амэрыканскага прэзыдэнта Трумана з прагалошаньнем 12 пунктаў праграмы вонкавай палітыкі Амэрыкі, — якія ў бальшыні сваёй супярэчылі лініі міжнароднай палітыкі СССР.

Усьлед за прэзыдэнтам Труманам выступ у ангельскім парлямэнце міністра замежных спраў Бэвіна і Ідэна аб стварэньні міжнароднага парлямэнту, абмежаньня «сувэрэннасьці» паасобных дзяржаў, выступ якіх «Ле Монд» назваў «бомбай Ідэна», а ўсе заявы кіраўнікоў англасаксонскага сьвету той-жа «Ле Монд» ахрысьціў: «сапраўдным пераваротам у англа-амэрыканскай палітыцы».

Усе гэта рабіла ўражаньне, што чым далей, тым больш магчымасьці знайсьці супольную мову англа-саксонскаму сьвету з СССР ускладняліся.

Апошняя маскоўская канфэрэнцыя аднак разрадзіла напружанасьць гэтай атмасфэры, падала больш аптымізму, што да магчымасьці згавору ў адшуканьні якіхсь супольных пунктаў па лініі міжнароднай спаўпрацы, а перадусім арганізацыі спакою.

Сяньняшні Лёнданскі зьезд, ці парлямэнт распачаў сваю працу, як бычам, у атмасфэры найбольшага, прынамсе вонкава, палітычнага адпружаньня.

Як удачна пойдзе праца, як зьезд на гэты раз ужо ня «3« і не «5», а 51 народаў, справіцца із стаячымі перад ім так цяжкімі і скамплікаванымі заданьнямі, пакажуць нам бліжэйшыя пара тыдняў.

Увесь сьвет зь вялікім напружаньнем увагі ўзіраецца сяньня на Лёндан, дзе сканцэнтраваны ўсе найлепшыя палітычныя і дыплёматычныя сілы народаў вялікіх і малых дзяржаў амаль што ўвяго сьвету.

Першія дні паседжаньняў гэтага міжнароднага парлямэнту былі прысьвячаны пытаньням больш тэхнічнага парадку, — як выбару прэзыдэнта, розных камісыяў і г. д., таму зразумела асаблівых супярэчнасьцяў не назіралася.

Але ня ведама, які характар і ў які напрамак выльецца настрой гэтага парлямэнту, калі будуць зачэплены найбольш важныя праблемы, адносна якіх патрэбна будзе прыняць пэўныя канкрэтныя забавязаньні.

Бліжэйшыя дні нам таксама пакажуць, ці прагалошаныя Прэзыдэнтам Труманам 12 прынцыповых пунктаў міжнароднай палітыкі Злучаных Штатаў, будуць аснаўной лініяй прадстаўнікоў ЗША на Лёнданскім зьезьдзе.

М. Лют.

Натальля Арсеньнева.

ЗАВЕЯ

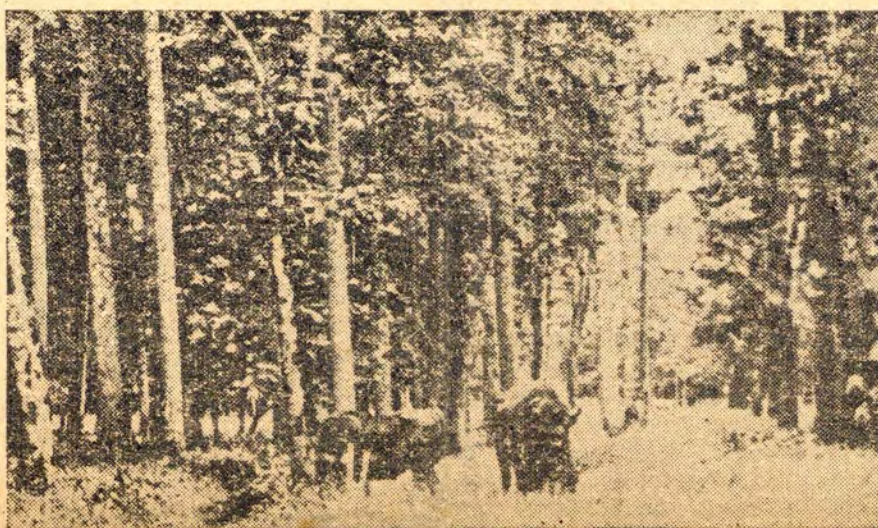
У нярухомай, самлелай цішы
ўстаў туманны і шэры ранак.
Ціха вецер гальлё калыша,
нейдзе плачуць званочкі санак.

Нізка, нізка сівыя хмары
над зямлёй пустой клубяцца...
Ціха... Раптам віхор ударыў,
стаў заводзіць, гудзець, сьмяяцца.

А зь віхурай прышла завея,
ўсё зьмяшала, зьмяла, парвала,
расьхістала гальлё ў алеях,
наблытала.

«Мейсца, мейсца, волі, волі».
Мкне ў месьце, мкне ў полі,
вочы беліць белай бельлю
гнеўна-сьпеўная завея.

ўецца,
б'ецца,
скача,
плача,
сыпкім сьнегам сее, вее,
не баіцца няўдачаў
гнеўна-сьпеўная завея.

Белавежская Пушча. Зубры ўзімку — унікумы зьвярынага царства, якіх захавалася на цэлы сьвет толькі каля 12 штук і якія бацькаўшчынай сабе выбралі Беларусь.

Гэносідызм

(АРГАНІЗАВАНАЕ ЗАБОЙСТВА СЛАБЕЙШЫХ НАРОДАУ)

Із шэрагу праблемаў міжнароднага парадку, што паўсталі перад цывілізаваным сьветам па заканчэньні гэтай вайны, неспадзявана выплыла ды шчасьліва выпярэдзіла ў пэўнай форме свае разьвязкі — адна із праблемаў, маючых для нас, Беларусаў, вялічэзнае значэньне.

Праблема гэта датычыць абароны міжнародным правам існаваньня слабейшых народаў перад народамі сільнейшымі грубай фізычнай сілай, але народаў па цывілізацыі сваёй недасьпелых, народаў зь дзікімі інстынктамі, з намерам зьнішчываць усё тое, што зьяўляецца чужым для іхняй «культуры».

Да актуальнасьці гэтай праблемы спрычыніўся Нюрымбэрскі працэс галоўных нямецкіх ваенных злачынцаў.

Злачынствы былых кіраўнікоў Нямеччыны гэтак былі вялікія па адношаньні да агульна людзкай цывілізацыі, а сабраныя акты абвінавачаньня гэтак выпуклілі страхацьцё іх злачыну, што ў многіх вучоных высакацывілізаваных народаў паўстала думка аб неабходнасьці ўвядзеньня ў карны кадэкс права спэцыяльнага параграфу, які-б паслужыў ня толькі найбольш адпавядаючай формулай указаньня нямецкіх ваеных злачынцаў, а й параграфам, які-б застаўся на будучыню аховай правоў слабейшым народам.

У шуканьні гэткай праўнай формулы для карнага кадэксу шампіонам аказаўся амэрыканскі вучоны, праўнік-прафэсар **Лемкін.**

Распрацаваная ім тэорыя пад тытулам «Злачынства Гэносідаў» перайходзіць адразу ў практыку міжнароднага права, пачынаючы з прымяненьня яе ў «Нюрымбэрскім працэсе».

Які-ж зьмест гэтае навінкі міжнароднага права і якое для слабейшых, падняволеных народаў гэта мае значэньне?

Вось-жа найперш што да самага тэрміну «гэносіды». Тэрмін гэты складаецца з грэцкага слова «гэнос», што азначае народ, племя, і канчатка «сід» — забіваць. Ад гэтуль — гэносіды — забойцы народаў, племені.

Самы зьмест гэтага выразу — гэносіды — прафэсар Лемкін выводзіць з арганізаванай і заўгадзя ўплянаванай акцыі пэўнае групы людзей, акцыя якіх накіравана дзеля разбураньня галоўных базаў і падставаў нацыянальнага жыцьця іншых народаў, маючы на мэце пазбавіць гэныя народы магчымасьці задавальняць свае нацыянальныя і духовыя патрэбы ў форме арганізаваных сваіх палітычных, эканамічных, культурных і рэлігійных установаў.

Дзейнасьць гэносідаў накіравана проціў пэўнай нацыянальнай групы ня столькі супроць асобаў, але як супроць членаў гэнай нацыі — народу.

Акт гэносідаў складаецца зь дзьвёх фазаў іхняй забойчай дзейнасьці

1) вынішчэньне нацыянальных кадраў (актыву) падбітага народу;

2) замяненьне гэтага вынішчанага актыву кадрамі сваімі.

Да першай фазы злачынстваў гэносідаў залічаюцца наступныя акты:

1) дэструкцыя палітычная (разбураньне дзяржавы, ліквідацыя ўстаноў — арганізацый;

2) дэструкцыя сацыяльная (ліквідацыя грамадзкага парадку);

3) эканамічная (ліквідацыя гаспадарча-эканамічных цэнтраў);

4) культурная (перасьледаваньне нацыянальнай культуры: мовы, перасьледаваньне школьніцтва, насільная асыміляцыя);

5) рэлігійная (перасьледаваньне рэлігіі, духавенства);

6) перасьледаваньне расавае;

7) біёлёгічнае — ужываньне спосабаў, аслабляючых падбіты народ фізычна (зьменьшаньне прыросту населеньня і т. д.);

8) дэструкцыя маралі (ужываньне спосабаў, абніжаючых мараль падбітага народу, як падтрымліваньне прастытуцыі, алькагалізму і т. д.).

Карэспандэнт францускага штодзеньніка «Ле Монд» (афіцыёзу міністэрства заграгічных спраў) сп. Робэрт **Борэль,** запытаўся ў праф. Лемкіна, якія ён бачыць практычныя насьледкі адносна прымяненьня гэтага новага прынцыпу міжнароднага права.

На гэта праф. Лемкін адказаў:

«Прымяненьне гэтага прынцыпу не зьяўляецца галоўнай мэтай укараньне толькі нямецкіх крыміналістаў Нюрымбэрскага працэсу, а ён (гэты прынцып) павінен адналькова адыгрываць сваю ролю ў будучыні дзеля аховы іншых народаў».

Далей праф. Лемкін зазначае, што адносна крыміналістых Нюрымбэрскага працэсу, то гэты прынцып паслужыць толькі падставай, бо ўзапраўднасьці (калі-б гэта хадзіла толькі аб Нюрымбэрскіх крыміналістых), ён, гэты новы прынцып, ня быў-бы канечне неабходны, для іх хапіла-б нават самага нямецкага карнага кадэксу, як для звычайных забойцаў.

Але,

«калі ў будучыні, — прадоўжываў праф. Лемкін, — якісь народ паўторыць падобныя меры гэносідызму, імкнучыся разбурыць і зьнішчыць меньшыню якога будзь народу, Саюз Злучаных Народаў зможа прыкласьці санкцыі да адказных членаў вінаватага народу на падставе гэтага новага прынцыпу.

(Працяг на 2-й бачыне)

Гэносідызм

Так, напрыклад, — Гэрынг, які выяжджаў зь Нямеччыны заграніцу ў 1935 годзе, павінен-бы быў быць арыштаваны і суджаны, калі-б існаваў гэты прынцып міжнароднага права аб гэносідах.

Такім чынам безадказны дагэтуль перад міжнародным правам крым сільнейшых фізычна народаў у іх дэструкцыі нацыянальнага і культурнага жыцьця народаў слабейшых, атрымаў нарэшце аканчальнае азначэньне і афармленьне, якое міжнародным правам прыраўняна да найвышэйшых формаў злачынства, — да забойства народу, а што найважней, што гэты прынцып праводзіцца ў жыцьцё практычна **ўжо.**

Для народаў слабейшых, недзяржаўных, ці нацыянальных мяньшыняў, гэта мае вялічэзнае значэньне.

Бо калі да гэтуль якісь народ баронечыся за сваё нацыянальнае існаваньне перад агрэсарам, алярмаваў да цывілізаванага сьвету, то жалі і заклікі ратунку яго маглі пры найлепшых выніках мець рэха плятанічнага спачуцьця, бо ягоныя аскаржэньні не маглі быць абаперты на якуюсь праўна-чынную формулу міжнароднага права.

Цяпер жа народ-ахвяра зможа ўжо сваю жальбу апёрці нятолькі на прынятай і спрэцызаванай формуле міжнароднага права, аб злачынстве гэносідаў, а й апёрціся на факце, што гэтая формула была прыменена **практычна** для ўкараньня гэносідаў Нюрымбэрскага працэсу.

Для народу-ахвяры гэносідаў — застаецца толькі ўдаводніць перад вярхоўным трыбуналам Саюзу Народаў самы факт падобнага акту гэносідызму.

Нельга таму ня прывітаць гэткага вялікага поступу ў міжнародным праве, які бяз сумліву мае вялічэзнае значэньне ня толькі для слабейшых, малых народаў, але і для прагрэсу агульна-людзкай цывілізацыі.

Для нас, Беларусаў, гэта асабліва важна. Важна ўжо хоць-бы таму, што такія акты, ак перасьледаваньне нацыянальнай культуры, мовы, вынішчываньне кадраў-актыву, трактуюцца, як **забойствы народу.**

Гісторыя Беларускага народу апошніх двух стагодзьдзяў, гэта ўзорны тэрэн «практыкі» найзласьнейшых гэносідаў. Бо хіба-ж не ў наследку гэносідызму Беларусь із шэрагу першарадных Эўрапэйскіх дзяржаў 16 стагодзьдзя, зыйшла да такога стану, што на'т імя яе стала сьвету ня знаным. Хіба-ж патрэбна доўга шукаць падобнага роду злачынных актаў, скіраваных да сьведамага, уплянованага зьнішчаньня Беларускага народу, як такога?

Такога сорту актаў Беларусы маглі-б прадставіць міжнароднаму трыбуналу соткі томаў.

Не сягаючы нават у занадта далёкую мінуўшчыну, калі пачыналася дэструкыя Беларускага народу ад ломкі і нішчэньня ягонага дзяржаўнага апарату, а ўзяўшы хоць-бы толькі час нашага адраджэнча-вызвольнага пэрыяду, пачынаючы з канца 19 стагодзьдзя — ці на'т яшчэ трошкі пазьней — гэносідызм у Беларусі быў адзінай лягальнай формай палітычнае сыстэмы акупантаў.

Такія акты, ак забарона беларускага школьніцтва, мовы, масавыя арэшты, вывазы беларускай інтэлігэнцыі, ссылкі на катаргу выдатнейшых беларускіх вучоных, паэтаў, пісьменьнікаў, мастакоў, — ці-ж не зьяўляюцца актамі гэносідызму?

Хапіла-б пэўне аднаго прыкладу, што із сотні паэтаў і пісьменьнікаў нашага адраджэнчага пэрыяду натуральнай сьмерцю не памерла на'т 10 проц., а што ў бальшыні яны зьгінулі ў турмах або ў абставінах, наагул ня знаных для Беларускага народу.

Беларускім праўнікам не пашкодзіць падрыхтаваць свае тэкі актаў ня так далёкага нашага мінулага, — магчыма некулькі із найзласьнейшых гэносідаў беларускага народу ёсьць 'шчэ і пры жыцьці. **В. Скопаўка.**

Мэты і заданьні СФТС

Да гэтага пытаньня мы 'шчэ будзем няраз вяртацца ў наступных нашых нумарох. Цяпер-жа зазначым толькі ў кароткіх рысах некаторыя аснаўныя пункты праграмы СФТС.

Вось-жа перадусім СФТС дамагаецца:

1. Справядлівай заработнай платы працоўным адпаведна да кошту і вымогаў жыцьця;

2. Выплачываньне сямейных падвышак (алёкасьён фамільяль), якія-б дазволілі сямейным забясьпечыць сабе жыцьцё;

3. Справядлівую рэформу сацыяльнага забясьпечаньня (асюранс сосьяль), якая-б забясьпечывала працоўнага і яго сям'ю ад усякага рыску;

4. Кватэрную палітыку, якая-б дазволіла работніцкім сем'ям за даступную цану наймаць сабе гігіенічныя кватэры і набываць сабе іх у прыватную собскасьць;

5. Належнага і дастатковага ўтрыманьня для старых, 'няздольных да працы;

6. Правядзеньня школьнай рэформы, якая-б гарантавала асьвету дзяцей работнікаў;

7. На новых асновах збудаваную прафэсыйную практыку, якая-б давала шырокім масам работніцкай моладзі запраўдную прафэсыйную фармацыю фаху.

Не чакаючы аднак пакуль дзяржава зрэалізуе вымогі СФТС, Канфэдэрацыя сама ў рамках свае арганізацыі рупіцца ўсімі сіламі палепшыць дабрабыт сваіх сяброў.

Дзеля гэтага яна:

стараецца падняць асьвету сваіх сяброў, як агульную, так і прафэсыйную, шляхам арганізаваньня адпаведных школаў, курсаў, лекцый і выданьня розных кніжак.

Падшукавае працу для сваіх сяброў, удзелівае інфармацый, праўныя парады, абараняе сваіх паасобных сяброў перад адпаведнымі ўстановамі ці працадаўцамі.

Словам, Сындыкальная Канфэдэрацыя СФТС — гэта апякунка работнікаў, якая стараецца ня толькі абараняць іх існуючыя правы, а імкнецца няўпынна паляпшаць іх становішча з усіх бакоў, як эканамічна, так сацыяльна і культурна-маральна.

Належаць да СФТС можа кожны, бяз розьніцы палітычных ці рэлігійных пераконаньняў, або расавай прыналежнасьці.

Кожны запісаўшыся да СФТС работнік прыдзеліваецца за тым да адпаведнай фэдэрацыі, згодна свае прафэсыі, як прыкладам: да фэдэрацыі шахцёраў, мэталюргістых, земляробскіх работнікаў, жалезна-дарожных, сталяроў і г. д.

СФТС — гэта вялічэзная арганізацыя з мільённым членствам, мае свае адьдзелы, раскінутыя па ўсёй Францыі і калёніях. Яна мае выдатнейшых і асьвечаньнейшых кіраўнікоў, некаторыя зь іх займаюць адказьнейшыя пасады ў францускім урадзе.

ДА ЧЫТАЧОЎ

Ветліва просім шаноўных чытачоў, якія атрымалі першы нумар часапісу, як пробны, — пасьпяшацца з прадплатаю.

Пачынаючы з наступнага нумару «Беларускія Навіны» на павер высылацца ня будуць.

Верым, што Вы належна ацанілі высілкі арганізатараў і не замарудзіце падтрымаць свой адзіны ў Францыі беларускі часапіс.

Падпісная плата:

На год	**120 фр.**
На паўгода	**60 фр.**
Адзін нумар	**10 фр.**

Ведайце, што ёсть нямала беларусаў, якія заплаціць тымчасам ня маюць магчымасьці. Таму, хто можа і каму дарага наша агульная справа — ДАВАЙЦЕ СКЛАДКІ НА ПРЭСАВЫ ФОНД!

ДОЛЯ БЕЛАРУСКІ

Вельмі часта ў бязсонныя ночы
У чужым і далёкім краю
Лажу ў ложку, зажмурыўшы вочы
І думаю думку сваю.
Там далёка ў глушы на Палесьсі
Я пакінула край родны свой,
Дзе калісьці даўно ў маленстве
Чакаў бацька із школы дамоў.
Дзе малая сястрыца на печы
У завіруху чакала мяне,
Што я з школы прыйду к ёй пагрэцца,
Раскажу што нібудзь пра сябе.
Што настаўнік расказываў у школе,
І якія заданьні далі,
Як сьняжынкі лятаюць на волі,
І ці доўга чакаць да вясны.
А ў нядзельку ня трэба вучыцца...
Мы на санячках коўзаліс зь ёй,
Як прыгожа сьняжочак іскрыцца
Па над рэчкай вячэрняй парой.
І так хутка зіма пралятала:
Таў сьняжок і гулі раўчакі,
І зь вясёласьцю сонейка зьзяла,
Сьпеў птушыны быў сьпевам вясны.
Там на полі, дзе дзядзька з сахою
Працаваў ад зары да зары,
Там мы кветкі зьбіралі зь сястрою
І плялі на магілку вянкі,
Бо вясною, якраз на разводзьдзі
Маці ўмерла, пакінула нас,
Плакаць болей ня трэба ўжо, годзі,
Я казала сястрыцы ў той час.
Мы дарослыя, трэба вучыцца,
Трэба бацьку свайго шанаваць,
Даць магчымасьць яму ганарыцца
Сваймі дзецьмі ў падстарасны час.
Раніцою на беразе рэчкі
Сустракалі мы татку дамоў;
Хто хутчэй зьбяжыць з горкі, той першы
Выбіраў з чаўнака карасёў.
Цалаваў нам галоўкі татуля,
Навучаў нас, як есьці варыць,
І глядзеў, каб у бруднай кашулі
Ня прыйшлося да школы хадзіць.
А пад вечар, як вернецца з працы,
Нашы сшыткі пачне праглядаць.
Ці няма ў нас дрэнных адзнакаў?
З кніг пытаньні пачне задаваць.
Ой, як хораша з таткам жылося!
Нам заўсёды ён быў дарагім!
У нас ніколі крыкні не вялося
Ні з сястрою за сшыткі, ні зь ім.
Ды нядоўга было гэта шчасьце,
Прыйшла восень і зьнікла яно,
Бацьку зьвезлі далёка... і згасла
Маладое на векі жыцьцё!
Можа й быў ён у чым вінаваты?
А мо' лёс яго быў ўжо такі?
Маладая была я й багата
Не магла зразумець усё тады.
З першых дзён мы ўжо гора пазналі.
З першых дзён працаваць я пайшла,
Вельмі горкі мы хлеб дабывалі.
Раптам стукнула ў шыбу зіма.
Вельмі жудасна ў комін гуў вецер...
У хаце дроў ні палена няма.
Вельмі доўгім здаваўся нам вечар,
Жыцьцё сумнае слала зіма.
І на хлеб не хапала ўжо грошай.
К сабе цётка забрала сястру.
Мая доля здавалася горшай, —
Ня было зь кім разьвесьці нуду.
Але бабка мне ліст напісала,
Каб зьявілася ў вёску да іх
І я стрэла, зусім нечакана,
Там кузынак маленькіх сваіх.
Успаміналі мы наша маленства;
Як калісьці спалілі гумно...
Пакляліся з кузынкаю меньшай
Назаўсёды супольным жыцьцём.
Але ўзімку зусім нечакана,
Як было ўжо шаснаццаць мне год,
У маладога хлапца закахалась,
Зайшла замуж — Радзіўся сынок.
І жыцьцё ўжо цікавым здавалась,
І ўсё гора спынілась маё.
Мне кузынка сынка калыхала
І сьпявала яму: «сьпі дзіцё».
Падрастаў хутка хлопчык маленькі,
Навучыўся ён хутка хадзіць,
Бегаў у лес ён са мной па апенькі,
З таткам рыбку на рэчку лавіць.
На прыгожанькім тварыку ясна
Его сінія вочкі гараць.
Еў пытаўся мяне вельмі часта,
Каб пусьціла на двор пагуляць.
Раптам ўлетку вайна пачалася...
Загарэлась агнём Беларусь...
Праз пажар сынок сьгінуў у хаце —
У партызанах паў муж мой Пятрусь.
Моцна з болю сьціскалася сэрца,
Я з кузынкай схавала сынка...
Не хацелася жыць больш на сьвеце
У той час, як памёрла дзіцё.
Забраў немец на цяжкую працу,
У чужіх і далёкіх краёх,
Працу далі на газавай заводы,
А кузынку на цяжкіх станкох.
Вельмі цяжна было нам із ёю;
Голад, холад і зьдзекі былі,
Хлеба мала давалі з вадою,
Вельмі доўга цягнуліся дні.
Ды аднойчы ў начы гулі танкі,
Гэта нёс вызваленьне змагар!
Вораг злосны паліў сваю хату,
Англічанін яго праганяў.
Радасьць сэрца ў грудзёх калыхала,
Зьнік цяжар на заўсёды ад нас.
І з вясёласьцю сэрца зазьяла —
На цягнік нас саджалі ў той час.
Птушкі з радасьцю ў версе ляталі,
Грымеў песьнямі поўны цягнік,
Людзі з кветкамі нас сустракалі,
На пэроне афіша «Парыс».
Нас прывезьлі ў вялікі будынак
Там ўсялякія людзі былі,
Шмат закусак, прыгожых бутылак
Нам на стол на падносах нясьлі.
Пажылі так з кузынкай два тыдні,
І знаёмства ўжо завялі,
Нам на працу паперы зрабілі,
Землякоў тут мы хутка знайшлі.
Працаваць мы пайшлі ўжо здразу,
Бо жаданьне было, каб купіць
Нам сукенкі па моднаму ладу,
Чаравічкі на танцы хадзіць.
Але-ж сэрца ў спакоі ня бьецца
Родны край мне стаіць у вачох.
Калі-ж доля бяз злосьці усьміхнецца,
Калі-ж сьцішыцца боль у грудзёх!?
Ой, няўжо беларускія людзі
Па ўсім сьвеце з тугою жывуць?
Адкажэце — ці доўга так будзе?
І калі змагары зноў прыйдуць?

Галіна.

Падпісывайцеся на «Беларускія Навіны». Зьбірайце ахвяры на прэсавы фонд. Не дайце занепасьці адзінаму беларускаму часапісу ў Францыі.

Падняты родны сцяг дзяржавы

(Із песьняў беларускіх партызанаў)

Падняты родны сьцяг дзяржавы,
Ад даўных спаўшае вякоў,
Із дзён мінуўшай продкаў славы
Аджыў, жыві Наш Край ізноў!

Аджыў і княжы замак гонкі
Душа і сьветка даўных год,
А зь ім із песьняй роднай звонкай
І беларускі наш народ.

У сэрцах зьеднаных да працы
Юнакаў мужных, маладых
Квітнее Родны Край Наш-Маці
Зарою квечаны, жывы.

У баю мы створым дысцыпліну
Сяброўства цэмантам скуем
Сваю каханую Радзіму
Мы вечнай славаю спаўем.

Глядзяць з павагай усе твары
Усьмешка вуснамі бяжыць.
Хвіліна гэта думак чары
Мы хочам жыць, мы будзем жыць!

Мы зробім усё, каб жыла Маці,
Как не памерла нам павек,
Еднайцесь з намі нашы брацьця,
Как беларус быў чалавек.

Падаецца да ведама, што галоўны сакратар беларускай сэкцыі С.Ф.Т.С., прыймае адведывачаў па панядзелках, серадах і пятніцах ад 2-й да 5-й гадзіны па абедзе. У іншыя дні можна яго бачыць папярэдзіўшы лістом.

Памешканьне канцэлярыі Беларускай Сэкцыі пытацца ў бюро Рансенеман, пры ўвайходзе да С. Ф. Т. С.
11-bis, r. Roquepine, Paris (8)
Métro: Saint Augustin.

Францыя і эміграцыя

Францыя ўжо ад даўжэйшага часу зьяўлялася аднэй з найпрытлівейшых эўрапэйскіх краін для эміграцыі. Да гэтай вайны у ей нараховывалася каля трох мільёнаў чужынцаў, з ў тым ліку і каля 20.000 беларусаў.

Вайна ўнесла пэўныя зьмены — шмат якія чужынцы ці то будзь самі пакінулі Францыю, ці былі вывезены немцамі. Лічба іх паважна зьменшылася; зьменшылася і лічба беларускай эміграцыі.

Францускі народ у гэтай вайне панёс у насяленьні так сама не малыя страты. Такім чынам Францыя, прыступаючы да адбудовы свае бацькаўшчыны, апынулася перад праблемай крызысу рабочых рук ‘шчэ больш вастрэйшага, чым гэта было пасьля вайны 1918 г.

2-га сакавіка г.г. Гэнэрал Дэ Голь агаласіў перад народным зборам праэкт распрапаваны спэцыяльнай парлямэнцкай камісыяй згодна якога прадбачалася прыняць да Францыі два мільёны новых чужынцаў.

Прэса і радыё вельмі ў прыхільным тоне ўдзяліла затым мейсца гэтаму праэкту.

Гутарылася шмат аб карыснасьці чужынцаў для Францыі вылічаліся іх заслугі перад францускім народам. Бязсумліву гэта не магло ня ўплыць дадатня на апінію францускага грамадзянства, што да перабываньня ў Францыі чужынцаў. І наагул ці можна пажаліцца на адносіны французаў да чужынцаў.

Навет у сучасны мамэнт найбольшай гаспадарчай разрухі і недастачы, кожны чужынец, які дастаўся да Францыі знайходзіў сабе прытулак, навет калі ён прабіраўся сюды на сваю руку — нелегальна. Ён ня быў ані выкінуты з Францыі, ані за гэта караны, а заўсёды знайходзіў належнае зразуменьне і спачуцьцё, калі, зразумела, такі эмігрант не зьяўляўся якімсь авантурыстычным элемэнтам.

Дазвол на права перабываньня й працу

Кожны чужынец прыбыўшы да Францыі з намерам перабываць у ёй даўжэйшы час — павінен вырабіць сабе на гэта адпаведныя францускія дакумэнты г. з. карту ідэнтычнасьці.

Той, хто мае ўласныя засабы на пражыцьцё (не патрабуе працы), а хоча заняцца ці то студыямі ці якойсь навуковай працай, ці проста хоча жыць сабе — дастае карту ідэнтычнасьці «сан профэсьён» — (без прафэсыі) або студэнцкую. Для гэтага сорту картаў вымагаецца менш фармальнасьцяў і выдаецца яна звычайна на тэрмін трыгадовы.

Тыя, што на жыцьцё сабе патрабуюць якогась платнага занятку, мусяць атрымаць рабочую карту.

Для гэтага ў першую чаргу патрэбна сабе знайсьці працадаўцу і атрымаць ад яго пасьведчаньне з гарантыяй працы ня менш, як на 3 месяцы, затым далучыць пасьведчаньне об нацыянальнасьці і выпаўніць іншыя драбнейшыя фармальнасьці ды скласьці просьбу да міністэрства працы на права працы. Па атрыманьні такога дазволу ад міністэрства, прэфэктура затым выдае звычайна пасьведчаньне (рэсэпісэ) на 3—6 месяцаў а па ўплыве гэтага часу або вартасьць яго прадоўжываецца зноў на такі-ж тэрмін, або выдаюць карту важную на тры гады. Залежыць гэта галоўным чынам ад таго, якую апінію дасьць мяйсцовая паліцыя аб яго паводжаньні.

Атрымаўшы карту ідэнтычнасьці — з зазначанай прафэсыяй — чужынец мае права свабоднага руху на усёй тэрыторыі Францыі, і можа свабодна мяняць мейсца і працаваць па прафэсыі зазначай у карце. У выпадку зьмены прафэсыі — патрэбна аб гэтым прасіць дазвол.

Што да сацыяльна-эканамічных правоў работніка, то яны нічым не адрозьніваліся ад правоў работніка францускага.

Новыя законы для чужынцаў

18 кастрычніка г.г. на паседжаньні Рады міністраў пад старшынствам гэн. Дэ Голя быў прыняты новы статут чужынцаў, ці лепш кажучы, зрэфармаваны статут стары, з значнымі папраўкамі на карысьць чужынцаў.

Найперш аблягчаецца і даецца шырокая магчымасьць «натуралізацыі» (прыняцьце францускага грамадзянства).

Затым чужынцы, якія прабылі ў Францыі 3 гады і ў час пераезду да Францыі іх век не перавышаў 35 гадоў, выдзяляюцца із катэгорыі звычайных чужынцаў і заражоўваюцца ў катэгорыю г. з. прывілегіраваных, праўнае становішча якіх штось сярэдняе паміж чужынцамі прынеўшымі францускае грамадзянства і чужынцамі звычайнымі. Карты ідэнтычнасьці яны дастаюць з важнасьцю на 10 год і змогуць займацца сваёй прафэсыяй без усякіх папярэдніх дазволаў.

Чужынцы, кончыўшыя францускія высокія школы, або служыўшыя ў францускай ці саюзнай арміі, жанатыя з француженкамі, або маючыя дзяцей уцісаных францускімі поддаными — могуць папасьці да катэгорыі ўпрывілегіраваных раней, чым пражыўшы ў Францыі тры гады.

Высылкі з Францыі

Раней кожны чужынец мог быць, за якіясь правіны, высланы з Францыі проста адміністратыўным парадкам (паліцыяй). Па новаму статуту такі чужынец, раней чым быць высланым, мае права жалабы перад спэцыяльнай камісыяй, якой ў гэтай справе будзе належыць аканчальная дэцызыя.

Калі-ж хоць і будзе вырашана такому чужынцу пакінуць Францыю, але будзе ўстаноўлена, што ён ня ў стане выехаць да якойсь іншай дзяржавы, ён застаецца ў Францыі пад адміністратыўным надзорам.

Мы сказалі вышэй, што ў Францыі востра адчуваецца недахоп працоўных рук. Гэта так, але да гэтага трэба дадаць, што праблема гэта цесна зьвязана і ўзалежнена з праэктамі распрацоўкі на адбудове цэлай Франыі.

Покуль што, як мы чулі, спэцыяльная камісыя па набору работнікаў выехала ў Нямеччыну для вярбоўкі для вугляных капальняў і на сельска-гаспадарчыя працы, дзе недастатак такіх работнікаў актуальна прадстаўляецца на‘т і сяньня.

Што-ж тычыцца іншых дзялянак індустрыі, то пакуль яна ня рухнула ў ход — праблема рабочых рук для яе больш у праэкце, чым актуальна.

Але можна сьмела спадзевацца, што на вясну Францыя пусціць у ход больш жвава ўсю сваю гаспадарчую машыну і запатрабаваньні на рабочых паўстануць вялікія.

Словам., беларуская эміграцыя напэўна зможа будзе знайсьці занятак у Францыі ды атрымаць умовы напэўна найлепшыя, чым у якой-бы то ня было іншай эўрапэйскай дзяржаве.

Ст. Эм.

КАНАДА

Канада рыхтуецца шырака расчыніць дзьверы для эміграцыі з Эўропы

Канада, хоць і рахуецца даміньёнам Англіі, зьяўляецца яна аднак краінай палітычна і гаспадарча зусім незалежнай.

Хоць зьверхнікам Канады і ёсьць супольны з Англіяй Кароль — канадзкі ўрад праводзіць зусім незалежна ад Англіі сваю як нутраную, так і вонкавую палітыку.

Гаспадарчыя пэрспэктывы Канады прарочаць ёй бліскучую будучыню.

Тэрыторыя Канады, па сваіх прасторах, амаль раўняецца ўсёй Эўропе (9.527.000 кв. кіл.).

За тое па лічбе насельніцтва яна на сяньня меншая за Беларусь (нарахоўвае толькі 10.377.000).

Ня глядзячы на тое, што некаторыя яе паўночныя землі слаба надаюцца для заселеньня, дзякуючы суровасьці клімату, паўднёвыя затое могуць ‘шчэ зьмясьціць не адзін дзесятак мільёнаў людзей, асабліва калі прыняць пад увагу тыя вялічэзныя падземныя багацьці, якія мае Канада. (Капальні золата, серабра, найлепшая ў сьвеце па якасьці нікелю, медзі, волова, цынку, вугля, а цяпер, у зьвязку з атомнай эрай, ураніум і шмат інш.).

Некаторыя эканамісты кажуць, што ў Канадзе можа пражыць ня 10, а добрых 100 мільёнаў насельніцтва.

Гаспадарчы размах канадзійцаў

Ужо перад гэтай апошняй вайной разьвіцьцём свае індустрыі і земляробства Канада заняла на міжнародным рынку паважнае мейсца і здабыла сабе славу салідной дзяржавы.

Францускі вучоны эканамісты праф. Бомонт знайходзіць, што па свайму індустрыяльнаму патэнцыялу, Канада перад вайной на‘т выпераджала Францыю.

Па заканчэньні вайны Канада, як бачно, у сваіх амбіцыях намерана ісьці ‘шчэ далей наперад.

Але, рахуючыся з тымі магчымасьцямі, што міжнародныя рынкі збыту канадзкіх прадуктаў могуць спаткаць перашкоды ‘шчэ большыя чым гэта было да вайны, канадзкія вучоныя запрапанавалі свайму ўраду ўпусьціць да сябе масавую эміграцыю з Эўропы і такім чынам пашырыць магчымасьці збыту сваіх прадуктаў на собскім — нутраным рынку.

Канадзкі ўрад уважна заняўся вывучэньнем гэнае праблемы, дзеля чаго быў выехаў і аб‘ехаў ўсю Эўропу адзін з найлепшых канадзкіх эканамістых праф. Дункан.

Праф. Дункан (былы міністар авіацыі) па сваіх студыйных падарожжах таксама прыйшоў да пераканаваньня, што Канадзе арыентавацца на вонкавыя рынкі ангельскай імпэрыі і Кітаю — нельга. Таму і ён цьверда стаіць на неабходнасьці расшырыць свае собскія, нутраныя рынкі збыту — вось-жа за масавы ўпуск да Канады эміграцыі.

Такім чынам канадзкі ўрад, як выпадае зь вестак, якія да нас дайшлі, займаецца ўжо канкрэтнай распрацоўкай пляну ўпуску эміграцыі і што разьвязка гэтай квэстыі залежыць толькі ад часу.

Цікавым досьць зьяўляецца, што згодна, апініі як. праф. Дункана, так і ўрадавых колаў ды грамадзянства, канадзійцы найахвотней хацелі-б у сябе бачыць тых эмігрантаў з Эўропы, якія ў насьледку вайны апынуліся адарванымі ад сваіх родных кутоў, што якраз найбольш адпавядае сытуацыі нашай эміграцыі.

Няпрыхільна затое апінія канадзійцаў, што да ўпуску эміграцыі народаў заходняй, цантральнай і сярэднямарскай Эўропы.

Адным словам, для беларускай эміграцыі ў пэрспэктыве намечваецца яшчэ адзін магчымы прытулак і прытулак мо‘ найбольш шчасьлівы. Астаецца толькі пажадаць, каб да рэалізацыі яго дайшло, як найхутчэй, а самой беларускай эміграцыі за гэтым патрэбна пільней пасачыць.

Прыезд новых работнікаў у Францыю

Як падаюць газэты, дырэктар УНРРА ў Нямеччыне агаласіў, што Францыя запрасіла некалькі сотак польскіх падданых, якія знайходзяцца ў лагэрах у Нямеччыне, да сябе на працу і ўжо першая частка, згуртаваная ў Вайнбэрг‘у чакае на выезд у Францыю.

Агульна француская прэса адносіцца вельмі прыхільна да гэтага і падкрэсьлівае карысьць і неабходнасьць чужых работнікаў.

Так «Ле Монд» піша:

«Цяпер мы можам на тэрыторыі Нямеччыны выбраць 250.000 дэпартаваных, якія ня могуць павярнуцца на бацькаўшчыну. Яны прыедуць з удзячнасьцю. Аднак нашым абавязкам будзе ня здрадзіць іх даверра».

Гаворачы пра неабходнасьць апекі над новапрыбылымі, газэта перасьцерагае ад вельмі хуткай асыміляцыі і наадварот дамагаецца, каб асыміляцыя адбывалася свабодна і прапануе стварыць культурныя місыі для кожнай нацыянальнасьці, але разам з гэтым унікнуць зачыненьня гэтых нацыянальных груп самых у сябе, а ляяльна прынять іх у сваю грамадзкасьць.

Адначасова трэба зазначыць, што паводле карэспандэнтаў іншых газет, ужо работнікі пачалі прыяжджаць паасобку і што іх становішча часамі было прыкрае, бо ніхто імі не заапяковываўся. Новыя кансуляты ўсходніх дзяржаў не цікавяцца іх лёсам і ім не дапамагаюць. Чырвоныя Крыжы розных нацыянальнасьцяў узялі на сябе апеку за гэтымі работнікамі.

Але напэўна, пажаданьні «Ле Монд»‘а (які зьяўляецца афіцыёзам францускага ўраду) ужо на шляху зьдзейсьнення і што кожны чужынец будзе мець магчымасьць зьвяртацца да сваіх культурных місыяў, якія, мы спадзяёмся, ў той самы час будуць парадча-дапамаговыя.

Сындыкальныя навіны

ДАПАМОГА ДЛЯ БЕСПРАЦОЎНЫХ

Дапамога для беспрацоўных падвышана. Цяпер безпрацоўны павінеў атрымліваць штодзенна:

А) у дэп. Сэны і ў некаторых мяйсцовасьцях дэп. Сэн і Уаз:
1. галава сям‘і .... 60 фр.
2. дадатак на жонку і на кожную асобу на яго ўтрыманьні (за выключэньнем дзяцей, якія карыстаюцца спэцыяльнымі сямейнымі дапамогамі) .... 35 фр

Б) у мяйсцовасьцях звыш 15.000 насельніцтва:
1. галава сям‘і .... 50 фр.
2. дадатак на асобу .... 30 фр.

В) у мяйсцовасьцях ад 5 да 15.000 насельніцтва:
1. галава сям‘і .... 40 фр.
2. дадатак на асобу .... 25 фр.

Г) у іншых мяйсцовасьцях:
1. галава сям‘і .... 30 фр.
2. дадатак на асобу .... 18 фр.

Гэтая падвышка, часткова ці зусім беспрацоўным, рахуецца для галавы сям‘і ад 1. 1. 46, для іншых ад 15. 1. 46.

ПАДВЫШЭНЬНЕ ШАХЦЕРСКІХ ПЕНСЫЙ

Францускі ўрад прыпраўляе новы статут шахцёраў, у якім прадбачаецца спэцыяльная апека над шахцёрамі і надаюцца пэўныя прывілэгіі.

Найгалаўнейшае — гэта справа пэнсыі, якая будзе падвышана на 50 процантаў і дойдзе да 36.000 фр. у год.

На гэтую пэнсыю будзе мець права кожны шахцёр, які мае 50 гадоў і які прапрацаваў 30 гадоў у капальні (але зь якіх найменей 20 гадоў пад зямлёю).

Адначасова прадбачаецца зарахаваньне да працы часу вайсковае службы для усіх шахцёраў, якія прапрацавалі 15 гадоў у капальні, незалежна ад таго, калі яны адбывалі гэтую службу.

РАБОТНІЦА У ЦЯЖКУ

Па новаму распараджаньню з 2. XI. 1945 г., работніца ў цяжку мае восем тыдняў адпачынку, але гэты час адпачынку падзяляецца так, што яна мусіць адпачываць найменьш шэсьць тыдняў пасьля радоў.

ПЛАТНЯ ЗА СТРАЧАНЫЯ ГАДЗІНЫ ПРАЦЫ

Таму, што ў апошнія часы вельмі часта з браку электрычнасьці работнікі бяз іх віны трацяць гадзіны працы — пастаноўлена, што працадаўца ім аплачывае гэтыя гадзіны па звычайнай цане, як пры працы, а гаспадарам потым дзяржава павяртае гэтыя грошы.

Чужынцы маюць такое самае права, як і французы.

Асюранс сосьяль і алёкасьон фамільяль застаюцца па старому.

ПАСЬВЕТЧАНЬНЕ АБ ПРАЦЫ (СЭРТЫФІКАТ ДЭ ТРАВАЙ)

Раней на пасьветчаньні аб працы працадаўца мусіў ставіць даты, калі работнік пачаў і кончыў у яго працу, зазначаючы толькі, якую працу работнік выконываў у астатні час. Гэткім чынам работнік, які ў таго самага гаспадара выконываў некалькі прац (напр. быў кваліфікаваны, але потым з тае ці іншае прычыны стаў манёўрам) ня мог дамагацца ані дабавак, якія-б маглі быць прыдзелены пазьней, як кваліфікаванаму работніку, ані мець доказу аб яго кваліфікацыі пры нойме да новага гаспадара. Паводле распараджаньня з 30. X. 1945, цяпер працадаўца мусіць перарахаваць усе спэцыяльныя працы, якія выконываў у яго работнік. Дамагайцеся таму такога сэртыфікату.

НЕШЧАСЬЛІВЫЯ ВЫПАДКІ НА ПРАЦЫ

Выйшла новае распараджаньне што да адказнасьці за нешчасьлівыя выпадкі падчас працы і што да выдаткаў на лекаваньне.

Плаціцца ад першага дня выпадку палову ранейшага дзеннага заработку.

Усю карэспандэнцыю і грошы слаць на адрыс:

Mr Léon Rydlevsky, C.F.T.C.
Section Biélorussienne,
11 bis, Rue Roquepine, Paris (8).

БЮРО ПАРАД

Пры беларускай сэкцыі С.Ф.Т.С. існуе бюро інфармацыяў, радаў [illegible] помачы ў справах: дазволу на побыт у Францыі, вырабляньне ці [illegible]ена карт д‘іданцітэ, перамена профэсыі, натуралізацыі, шлю[illegible]разводаў, у шуканьні працы, расшуківаньні родных і знаёмых, [illegible] парады ў справах гандлёвых і т. д.

[illegible]маюцца пераклады афіцыяльных папераў, дакумэнтаў на [illegible]цускую мову з моваў: беларускай, польскай, расейскай, нямецкай, чэскай і ангельскай.

Бюро мае дарадчыкам францускага адваката.

БЕЛАРУСКАЯ ХРОНІКА

Л. Александроуская у Парыжы

Беларуская песьня ў форме высака-мастацкай апрацоўкі была выканана на парыжскай сцэне нашай праслаўленай артысткай Александроўскай ў пяршыню 18. 6. 45 г., а затым паўторна 18. 12. 45 г.

У папярэднім нумары «Б. Н.» намі было коратка зацемлена, якое вялічэзнае ўражаньне зрабіла на слухачоў беларуская песьня.

Аматары музыкі Парыжу мелі аказыю пачуць хараство і мастацтва беларускай песьні зусім выпадкова, бо галоўная мэта прыезду ў Парыж Александроўскай, якую сабе, як выяўляецца, ставілі арганізатары, была вельмі далёкай ад таго, каб папулярызаваць беларускае мастацтва. Наадварот — арганізатары канцэртаў і выступаў Александроўскай мелі шмат клопату з беларускасьцю артысткі. І няма ніякага сумліву, што калі-б ня веліч постаці артыстычнага таленту нашай сьпявачкі і не [illegible]бістая ўдача беларускага патрыя[illegible] — Парыж беларускай песьні на[illegible] не пачуў-бы.

Доказам гэтага зьяўляюцца наступныя факты:

I. Калі Александроўская зьявілася ўпяршыню ў Парыжы (18. 6. 45) у ліку савецкай дэлегацыі на Міжнародны Жаночы Кангрэс, французская камуністычная і прасавецкая прэса прадставілі Александроўскую, як опэрную артыстку Савецкай Беларусі.

За тое, ўся расейская прэса, прадстаўляла Александроўскую, як заслужаную «певицу» Савецкага Саюзу, а яе выступы на першым канцэрце зь беларускімі песьнямі называлі выступамі зь песьнямі «своей страны».

Вельмі хутка затым у сьлед за прэсай расейскай кінулі называць Александроўскую беларускай і ў прэсе французкай.

Другі прыезд і выступ Александроўскай даў яшчэ больш клопатаў арганізатарам яе канцэрту...

Трэ' было быць прысутным, каб пабачыць зь якім безцарамонствам і брутальнасьцю спікэр выблытваўся, падаючы зьмест беларускіх песьняў пафранцуску для публікі, ухіляючыся ўжыць слова «Беларусь, беларускі» і г. д., што зьяўлялася ня толькі нетактоўным і некарэктным па адносінах да артысткі, але й да публікі, якую «тлумач» відочна намагаўся (хоць і без удачы) ашукаць.

Тое-ж самае зроблена і ў прэсе.

«Советский Патриот», напрыклад, у ном. 62 у рэпартажы аб канцэрце Ларысы Александроўскай пасьля прызнаньня ёй вялікага артыстычнага таленту безцарамонна заканчывае свой артукул:

.....«мы поняли, что ее значение заключэлось не только в ее вокальном скусстве: перед нами стояла Русская **Народная** певица».

Слова — «народная» падкрэсьлена, як бачно для таго, каб стушаваць тыя нацыянальныя контуры беларускасьці Александроўскай, якія ў че беларускіх песьнях так выразна выпуклілі яе праўдзівую нацыянальнасьць.

Вось якую рэкляму робяць нашай слаўнай артысткі «Савецкія» патрыёты заграніцай і вось як безцарамонна эксплёатуецца беларуская інтэлігэнцыя на славу расейскай культуры.

Беларусы у Немеччыне

Жыцьцё Беларусаў у Нямеччыне пачынае патроху наладжывацца. Паўстала некулькі асяродкаў культурна-асьветнага і эканамічнага напрамку, пераважна на зонах ангельскай і амэрыканскай.

Эканамічна Беларусы ў Нямеччыне гуртуюцца, каб шляхам узаемнае дапамогі палепшыць сваё становішча.

Культурна — даць змогу нашай моладзі здабыць асьвету.

Паўстала некулькі пачатковых школаў, прафэсыйных курсаў і мае незадоўга распачаць працу беларуская гімназія.

Пры міжнародным унівэрсытэце УНРРА-ы у Мюнхэне студыюе ўжо каля сотні беларускіх студэнтаў, рэшта на ўнівэрсытэтах нямецкіх у іншых гарадох.

На ўнівэрсытэце УНРРА-ы маюцца таксама беларускія выкладчыкі.

Вялікую матэр'яльную помач беларускай моладзі аказывае УНРРА.

У большых асяродках маюцца беларускія царкоўныя, ці касьцельныя прыходы з беларускімі сьвятарамі.

Студэнцкі часапіс

26-га лістапада 1945 г. выйшаў першы нумар студэнцкага часапісу пад назвай **«Студэнцкія Весткі».**

Часапіс абсягам на 8 бачынак робіць вельмі прыемнае ўражаньне, як сваёй формай, так і зьместам, хоць і друкаваны на ратататары.

Дэвіз беларускіх студэнтаў такі — **вучыся, працуй і змагайся.**

Часапіс зьмяшчае 6 артыкулаў:

1. Кліч студэнта,
2. 10 прыказаньняў беларускага студэнта,
3. Вышэйшыя школы (інфармацыі),
4. Беларускі камітэт у Мюнхэне,
5. Першы сход беларускіх студэнтаў (справаздача),
6. Першыя крокі (кароценькі малюнак з тамашняга жыцьця).

Арганізацыя Беларускіх студэнтаў называецца **«Беларускае Студэнцкае Згуртаваньне»,** у скарочаньні — Б. С. З., якое мае свайго прадстаўніка ў цэнтралі міжнароднага студэнцтва.

У Мюнхэне месьціцца таксама цантраля «Лігі Беларускіх палітычных вязьнаў нямецкіх канцэнтрацыйных табараў і турмаў».

Прадстаўнік ад беларускай лігі ўваходзіць таксама ў лігу міжнародную б. палітычных вязьнаў.

ДЗЕСЯЦЬ ПРЫКАЗАНЬНЯУ БЕЛАРУСКАГА СТУДЭНТА

1. Памятай, што найвышэйшым сваім дабром ёсьць дабро Беларускаго Народу.

2. Знай, што ты студыюеш для таго, каб здабытымі ведамі магчы лепей служыць тваёй Бацькаўшчыне.

3. Выкарыстоўвай кожную нагоду для пашырэньня і паглыбленьня тваіх ведаў. Пагарджай павярхоўнасьцю.

4. Вывучай старанна ў чужынцаў усё, што добрае і карыснае і павярні яго на карысьць твайго Краю.

5. Будзь сумленным і здысцыплінаваным сябрам студэнцкае грамады.

6. Дбай аб свае ідэалы і шануй чужыя, бо гэтым і твае будуць ушанованы.

7. Не забудзь, што ты зьяўляешся сябрам беларускага грамадзтва і маеш перад ім абавязкі.

8. Трымай высока сьцяг і сьцеражы годна імя беларускага студэнта.

9. Выконывай прыкладна ўсё, што належыць да цябе, бо ты ёсьць маладня[illegible] беларускай інтэлігэнцыі і цераз гэта вочы мільёнаў глядзяць на цябе.

10. Кожным словам і ўчынкам сваім пашырай славу Беларусі між чужы[illegible]

Першыя крокі

Абразок з жыцьця Беларусаў у Нямеччыне.

Пустыя вокны, ды пабітыя калюмны станцыі. Ахоплівае цябе мімаволі жах перад няведамым новым жыцьцём у зруйнаваным горадзе. Дзе ні глянь — руіны. Стомленае вока дарэмна шукае адпачынку на чымсь, што ня мела-б сьлядоў, так нядаўна пануючага тут, зьнішчэньня і сьмерці. Натоўп! Гэты адзіны астаўся заўсёды роўны ў штодзенным сваім жыцьці. Ён запаўняе станцыю і трамваі, плыве вуліцамі ў вядомым толькі яму напрамку. Вось хваля, карыстаючыся з парадзеўшай калюмны самаходаў, панясла цябе з аднэй стараны вуліцы на другую. І ты баішся патануць у гэтым рухаючымся моры. У сэрца закрадаецца няпэўнасьць і страх ад адзіноцтва і перад нязнаным. Запытаўшы пра дарогу, трапляеш у «Дойчэс Музэум», дзе памяшчаецца УНРРА. Гэта ёсьць яе найбольшы і найрухлівейшы цэнтр у Бавары.

Першым тваім уражаньнем ёсьць быццам-бы ты знайшоўся на нейкім інтэрнацыянальным кірмашы. Сапраўды са ўсіх старон чуюцца ўсе табе знаныя і нязнаныя мовы, ты бачыш рысы тыпаў розных рас, табе кідаюцца ў вочы колеры адзнак усіх нацыяў, ступені і адзначаньні розных родаў войск. Усё гэта, без малейшага знаку ўзаемнага антаганізму, кудысь адбывае падарожжа, прыяжджае і адяжджае, мае свае мэты ў заданьні.

І вось тут у пераходным пункце, у мурох быўшага музэю, пад апекаю УНРРА'ы, знаходзіць прыяжджаючы ежу, адпачынак і параду.

Па адпачынку ідзем шукаць знаёмых і залагаджываць справы. Калі ты студэнт, ідзеш у унівэрсытэцкую канцалярыю. Там знайходзіш беларусаў, ад якіх даведаешся дакладна аб вышэйшай школе і дастанеш указаньні, што і як маеш рабіць. Можаш быць пэўным апекі Беларускага Камітэту і Беларускага Студэнцкага Згуртаваньня. У невялікай сям'і беларусаў, у Мюнхэні, адразу адчуеш спакой, як фізычны так ў маральны. Ты адчуваеш сілу і ахвоту працаваць для дабра беларускае справы, разам з тымі, якія з адкрытымі рукамі чакаюць на моладзь, каб пашырыць і ўзмоцніць рады культурных барацьбітоў на нашай нявырабленай ніве.

А. К.

ПАРЫЖ

Спатканьне Новага Году

Парыжская Калёнія Беларусаў арганізавала супольны абед — спатканьне Новага Году і разам з гэтым — хрэзьбіны першага нумару «Беларускіх Навінаў».

Многія сябры выступілі з прамовамі, ў якіх дзякавалі радактару сп. Рыдлеўскаму за яго стараньні в працу, якую ён паклаў пры арганізацыі сындыкальнае сэкцыі беларускіх работнікаў і дзяку так вялікіх вынікаў, дасягнуўшы ў так цяжкіх матэр'яльных умовах рэалізаваць так даўныя лятуценьні нашай эміграцыі, — мець сваю газэту.

У мілый і сямейнай атмасфэры, сьпевалі беларускіх песфняў і дэклямацыямі ўласных твораў некаторых сяброў закончылася сьвяточная сходка Беларусаў Парыжскай Калёніі.

З УКРАІНСКАГА ЖЫЦЬЦЯ

16 — 17 лютага адбудзецца Кангрэс Аб'еднаньня Украінскіх Работнікаў ў Францыі ў салі Конфэрэнцый Французскага Хрысьціянскага Сындыкату на 11-bis, rue Roquépine, Paris (8).

ПАМЫЛКІ

У папярэдні нумар «Б. Н.» украліся такія важнейшыя памылкі:

1. На чацьвертай бачыне арт. «Гістарычны календар на месяц студзень» у чацьвертым радку зьнізу надрукавана — Мікалая Рудога замест Мікалая **Радзівіла** Рудога.

2. Трошкі вышэй, у першым радку над «Увага радакцыі» ў адрысе надрукавана **Paris** (3) замест **Paris** (8).

У тытуле артыкулу «Кс. В. Галлеўскі» (3 бачына) надрукавана аснавапаложнік замест аснавапаложнік.

КУТОК ГУМАРУ

Конь і аўта

Конь спаткаўшыся з аўтам стаў надыбы.

— Ну й дурны-ж твой конь — кажа гаспадару едучы зь ім пасажыр.

— Зусім ня дурны — запярэчыў гаспадар.

— А каб ты пабачыў штаны ідучы без чалавека, ня спужаўся-б?

Даў рады

Да маці прыбягае васьмігадовы сынок:

— Мама! — крычыць — у дзежку з малаком увалілася мыш!

— Ах, Божухна...

— Але дарма, мамка, я ўжо даў рады.

— Што-ж ты зрабіў?

— Ката ўкінуў!

Далікатнае абыходжаньне

Мікіта сароміць свайго сябра за недалікатнае абыходжаньне.

— Трэба із жонкаю абыходзіцца далікатна: на вы. Вось, Уладзімер, дык той заўсёды вы кажа.

— Уладзімер? Вось дзіва! Дык у яго-ж дзьве жонкі.

Сучаснае дзіця

— Янка! Як будзе множны лік ад слова «чалавек»?

— Чарга.

На ўсё трэба мець дазвол

Гаспадыня (да работніцы): — Марыся, ніколі нічога не рабі без майго дазволу.

Работніца (праз некаторы час): — Гаспадыня, сабака панёс увесь кумпяк. Адабраць яго ці не?

Такая ўрода

— Чалавеча, чаму ў гэтай вёсцы дзеці босыя?

— Га, трудна, спадарочку, такімі яны ўжо нарадзіліся.

Спрытны сынок

— Ці татку бацькі ніколі ня білі?

— Ніколі!

— Дык чаму-ж тата не бярэш ад іх прыкладу?

ГІСТАРЫЧНЫ КАЛЕНДАР НА МЕСЯЦ ЛЮТЫ.

1. 1588. — Прывілей Жыгімонта III аб трыбунальскіх судох у В.К.Літоўвскім.
1. 1661. — Паўстаньне жыхароў г. Магілева проціў маскоўскіх войск, уступіўшых ў Беларусь.
5. 1916. — Сьмерць поэткі Цёткі.
12. 1910. — 1-шы беларускі спэктакль (опэры) ў Вільні.
15. 1386. — Хрышчэньне Ягайлы.
15. 1563. — Заваяваньне Масквой Полацку.
19. 1861. — Скасаваньне прыгону.
21. 1918. — 1-ая ўстаўная Грамата Вык. К-ту Рады Усебеларускага Зьезду.
27. 1919. — Летува і Беларусь злучаны ў Летуйска-Беларускую Радаваю Сацыялістычную Рэспубліку.
29. 1468. — Статут Казімера Ягайлавіча.

Шукаюць

Браніслава Ярмаловіча і Валерыю Завадзкую з вёскі Стураўшчына, Дзісьненскага павету, выехаўшых у [illegible] Ш. А. і пражываючых дзесь пад [illegible]ыкаго (на фэрме), шукае пляменьн[illegible]ік сын Юзэфы.

Беларускія арганізацыі ў Амэры[illegible]ы просіцца абвестку гэту пашы[illegible]ыць, мне пісаць на адрыс «Белар. [illegible]ав.».

Чарнякевіча, з Клябанцаў, выехаўшага ў ЗША, шукае сваяк. Пісаць на рад. «Б. Н.».

Аляксандру Залужную, із Шарашоўшчыны, выехаўшай да Амэрыкі ў 1936 г., шукае Ніна. Пісаць да рад. «Б. Н.».

Капітана **Гузьнея,** з Белар. Слуцкага палку, які знайходзіўся да вайны ў Detroit, U.S.A., шукае сябра па палку Рыдлеўшчык. Пісаць на рад. «Б. Н.».

Redacteur resp. : Ing. **Léon Rydlevsky.**
Le Directeur : Maurice Bouladoux.
Imp. J.E.P., 7, rue Cadet, Paris 9e
Travail exécuté par des syndiqués.